

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Noziedzīgos Nodarījumos Cietušie](#) > [Cietušo Tiesības \(katrā Valstī\)](#) > 1 - Manas tiesības kā noziegumā cietušajam

1 - Manas tiesības kā noziegumā cietušajam

Par ko mani informēs iestāde (piemēram, policija, prokuratūra), kad ir noticis noziegums, bet vēl neesmu par to ziņojis?

Ja esat noziegumā cietušais, jums ir tiesības saņemt informāciju, un to jums sniegs persona, kas bija pirmā, ar kuru jūs sazinājāties. Parasti tas ir pirmais policijas darbinieks, prokurors, ārsts vai iestāde, kas sniedz palīdzību noziegumā cietušajiem.

Pirmajā sazināšanās reizē policijai/prokuratoram ir jāinformē jūs konkrēti par šādiem jautājumiem:

- procedūras saistībā ar sūdzības par noziegumu iesniegšanu, cietušā/civilprasītāja tiesības un pienākumi kriminālprocesā (piemēram tiesības, ka personu pavada uzticības persona, pilnvarotā pārstāvja iecelšana un iespēja iesniegt dokumentus un piekļūt lietas materiāliem);
- iestādes, kas sniedz palīdzību noziegumā cietušajiem (kontakttinformācija, informācija par sniegtās palīdzības formu); iespējas saistībā ar nepieciešamās medicīniskās aprūpes sniegšanu;
- piekļuve juridiskajai palīdzībai;
- ar kādiem nosacījumiem tiek nodrošināta aizsardzība, ja pastāv dzīvības vai veselības apdraudējums vai būtisku īpašuma bojājumu apdraudējums (piemēram, iespēja izraidīt likumpārkāpēju no māsaimniecības, tiesības lūgt, lai pret apsūdzētās personas īpašumu tiktu vērstas prasījums par kaitējuma atlīdzināšanu bojājumu varbūtējās summas apmērā);
- tiesības saņemt mutiskās un rakstiskās tulkošanas pakalpojumus;
- pasākumi jūsu interešu aizsardzībai, kurus jūs varat pieprasīt, ja jūs pastāvīgi uzturaties citā ES dalībvalstī;
- procedūras, lai lūgtu tiesisko aizsardzību gadījumos, ja jūsu tiesības ir pārkāpusi policija un/vai prokuratūra;
- kontakttinformācija saziņai par lietu, kurā esat cietušais;
- procedūras saistībā ar prasījumiem par kaitējuma atlīdzināšanu;
- mediācijas procedūras, ko izmanto kriminālprocesā;
- iespēja noslēgt izlīgumu un tā noslēgšanas nosacījumi;
- iespēja atlīdzināt kriminālprocesa izmaksas un atlīdzinājuma nosacījumi.

Pēc pieprasījuma policija vai prokuratūra palīdzēs jums sazināties ar iestādi, kas sniedz palīdzību noziegumā cietušajiem un kas turpmāk risinās jūsu vajadzības.

Ja jūs vispirms meklējat medicīnisko palīdzību, veselības aprūpes iestādes personāla pienākums ir sniegt jums kontakttinformāciju par iestādēm, kuras sniedz palīdzību cietušajiem.

Iestādes, kas sniedz palīdzību noziegumā cietušajiem, sniegs jums šādu informāciju:

- kādā veidā un apmērā tiek sniegta ekspertu palīdzība, un cik lielā apmērā tā tiek sniegta bez maksas;
- kontakttinformācija par citām iestādēm, kas var jums palīdzēt, ja minētās iestādes jums nevar sniegt jums nepieciešamo eksperta palīdzību;
- cietušā tiesības, tostarp tiesības uz kompensāciju;
- kādas ir jūsu tiesības, ja jūs kriminālprocesā esat civilprasītāja vai liecinieka statusā;
- finansiāli un praktiski jautājumi.

Es nedzīvoju tajā ES valstī, kurā noziegums tika izdarīts (esmu ES vai trešās

valsts pilsonis). Kā tiek aizsargātas manas tiesības?

Ja jūs esat cietušais noziegumā, kas izdarīts citā ES dalībvalstī, un, ja ir izdarīts smags noziedzīgs nodarījums, var gadīties, ka jūs nevarat vai negribat iesniegt sūdzību par noziegumu dalībvalstī, kurā noziegums tika izdarīts, tad jūs varat ziņot par to policijai/prokuratoram Slovākijā. Nav būtiski, kāpēc jūs nevarējāt vai negribējāt iesniegt sūdzību par noziegumu citā valstī – vai laika dēļ, attāluma dēļ, tāpēc, ka nepietiekami brīvi runājat vietējā valodā, bailēs par savu ģimeni vai kāda cita iemesla dēļ. Ja prokurors/policija konstatē, ka lieta nav tās kompetencē, sūdzība tiks nekavējoties pārsūtīta tās ES dalībvalsts kompetentajai iestādei, kuras teritorijā noziegums tika izdarīts.

Kompetentās iestādes veiks nepieciešamos pasākumus, lai mazinātu grūtības, ar kurām jūs saskaraties kā noziegumā cietušais, jo īpaši saistībā ar tiesvedības organizēšanu. Tas nozīmē, piemēram, ka jūs varat uzklaut kā liecinieku videozvana formātā vai pa tālruni.

Ja jūs esat cietis no vardarbīga nozieguma, jūs varat prasīt kompensāciju gan dalībvalstī, kurā noziegums tika izdarīts, gan Slovākijā; pēdējā minētajā gadījumā to dara, iesniedzot prasību Slovākijas Republikas Tieslietu ministrijai.

Kādu informāciju es saņemšu, ja ziņošu par noziegumu?

Policija jo īpaši informēs jūs par jūsu sūdzības par noziegumu rezultātu. Parasti policija 30 dienu laikā pieņem kādu no šādiem lēmumiem:

- *noraidīt iesniegumu un pārtraukt kriminālprocesu*
Policija tā lemj gadījumā, ja izdarīto nodarījumu nevar kvalificēt kā noziedzīgu nodarījumu vai administratīvu nodarījumu.
- *nodot iesniegumu kompetentajai iestādei*
Ja darbība nav noziedzīgs nodarījums un policijai ir aizdomas, ka tas varētu būt administratīvs nodarījums vai cits administratīvs pārkāpums, policija pārsūtīs iesniegumu kompetentajai iestādei. Attiecīgā iestāde tad atkārtoti izskatīs iesniegumu, un, ja būs pietiekams pamats, ierosinās administratīvo tiesvedību.
- *atlikt sūdzību par noziegumu*
Tas galvenokārt attiecas uz gadījumiem, kad nodarījuma veicējs ir miris, nav kriminālatbildīgs, jo nav sasniedzis attiecīgo vecumu (t. i., laikā, kad izdarīts nodarījums, nebija vismaz 14 gadus vecs), vai arī cietušais nav devis piekrišanu kriminālprocesa ierosināšanai.
- *ierosināt kriminālvajāšanu*
Ja nav pamata noraidīt, pārsūtīt vai atlikt iesniegumu, policija ierosinās kriminālvajāšanu.

Policijai ir pienākums paziņot jums savu lēmumu. Šo lēmumu sauc par rīkojumu (uznesenie), un tas tiks nosūtīts uz sūdzībā par noziegumu norādīto adresi. Ja, pamatojoties uz jūsu iesniegumu, ir ierosināta kriminālvajāšana, jūs kā persona, kas ziņojusi par noziegumu, tiksiet informēta par atsevišķiem tās posmiem (piemēram, kriminālpasūdzības celšana pret konkrētu personu, apsūdzības pagarināšana, lietas nodošana izskatīšanai citai struktūrai, kriminālvajāšanas neturpināšana vai apturēšana ar nosacījumiem).

Vai man ir tiesības uz bezmaksas mutiskās vai rakstiskās tulkošanas pakalpojumiem (sazinoties ar policiju vai citām iestādēm vai izmeklēšanas un tiesas procesa laikā)?

Jums ir tiesības lūgt tulku pakalpojumus; tad jums tulku nodrošinās policija. Jums nav jāmaksā tulkam honorārs; to sedz valsts. Jums ir arī tiesības prasīt, lai būtiski dokumenti tiktu mutiski vai rakstiski iztulkoti jums saprotamā valodā.

Kā iestāde nodrošina, ka es saprotu un ka mani saprot (ja es esmu bērns; ja es esmu persona ar invaliditāti)?

Saziņā ar jums policija/prokurors ņem vērā jūsu konkrētos apstākļus (piemēram, jūsu vecumu, dzimumu, invaliditāti vai garīgo briedumu). Mērķis ir nodrošināt, ka jūs kā cietušais saņemat pietiekamu informāciju jums saprotamā veidā, lai jūs varētu pilnībā izmantot savas tiesības, un lai nodrošinātu, ka jūs jūtat cieņpilnu attieksmi

pret sevi.

Jo īpaši neaizsargātas personas, tostarp bērni un personas ar invaliditāti, ir jāiztaujā pienācīgā veidā, lai nodrošinātu, ka jautājumi vairs nav jāatkārto vēlāk tiesvedības laikā. Šā iemesla dēļ viņu liecības ieraksta ar videokameru. Pirms liecību pieņemšanas policija konsultēsies ar psihologu vai ekspertu, kas piedalās iztaujāšanā, par to, kā pareizi novadīt iztaujāšanu.

Atbalsta pakalpojumi cietušajiem

Kas sniedz atbalstu cietušajiem?

Atbalstu cietušajiem sniedz iestādes, kas reģistrētas to iestāžu sarakstā, kuras sniedz palīdzību noziegumos cietušajiem (saraksts ir pieejams Slovērijas Republikas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē), vai arī attiecīgā gadījumā intervences centri, kas sniedz atbalstu no vardarbības ģimenē cietušajiem. Tās sniedz gan psiholoģisko palīdzību, gan juridiskās konsultācijas. Par jums parūpēsies profesionāli sagatavots personāls, kas palīdzēs jums ar juridiskajiem jautājumiem un sniegs psiholoģisko atbalstu. Vajadzības gadījumā darbinieki palīdzēs jums atrast mitekli ārkārtas situācijā, sazināties ar jūsu ģimeni vai iegūt naudu.

Vai policija automātiski nodos manus datus cietušo atbalsta dienestam?

Pirmās tikšanās reizē policija informēs jūs par iestādēm, kas sniedz palīdzību noziegumā cietušajiem, pastāstīs, kā ar tām sazināties, un paskaidros, kāda veida palīdzību tās sniedz. Pēc jūsu pieprasījuma policija palīdzēs jums ar tām sazināties.

Kā tiek aizsargāts mans privātums?

Tiesībaizsardzības iestādes nodrošina, ka tās neizpauž aizsargātos personas datus vai privātas dabas faktus, jo īpaši par jūsu ģimenes dzīvi, mājas adresi un saraksti, kas nav tieši saistīti ar noziegumu. Īpašu uzmanību tās velta bērniem, nepilngadīgajiem un civilprasītājiem, kuru personas dati netiek izpausti.

Ja jūs iesniedzat sūdzību par noziegumu, jūs varat lūgt policijas darbiniekam nenorādīt savus personas datus sūdzībā.

Vai man ir jāziņo par noziegumu, pirms saņemu cietušajiem paredzēto atbalstu?

Jums ir tiesības saņemt atbalstu neatkarīgi no tā, vai jūs iesniedzat vai neiesniedzat sūdzību par noziegumu.

Personīgā aizsardzība apdraudējuma gadījumā

Kādi aizsardzības veidi ir pieejami?

Kompetento iestāžu rīcībā ir dažādi pasākumi cietušo aizsardzībai. Šie pasākumi atšķiras arī atkarībā no tiesvedības posma. Jūsu dalība šādos pasākumos ir brīvprātīga, un jums ir jābūt pietiekami informētam par riskiem un ieguvumiem, lai varētu pieņemt apzinātu lēmumu.

Ja jūs dzīvojat ar nodarījuma veicēju vienā mājāsaimniecībā, policija var izraidīt nodarījuma veicēju no mājāsaimniecības uz divām nedēļām nekavējoties pēc jūsu zvana policijai un/vai sūdzības par noziegumu iesniegšanas. Šādā gadījumā nodarījuma veicējam ir liegts ieiet jūsu kopīgajā dzīvoklī vai mājā. Tad policija informēs jūs par iespēju lūgt tiesas priekšrakstu (*neodkladné opatrenie*), kas liedz piekļuvi kopīgajai mājāsaimniecībai arī uz ilgāku laiku. Pieteikumu tiesas priekšraksta saņemšanai var vērst arī pret nodarījuma veicēju, kas nedzīvo kopā ar jums vienā mājāsaimniecībā. Tiesa var aizliegt nodarījuma veicējam tuvoties jūsu mājai, darba vietai vai vietām, kurās jūs parasti uzturaties, vai sazināties ar jums jebkādā veidā.

Jums ir arī tiesības izlemt, vai jūs vēlaties tikt informēts gadījumā, ja nodarījuma veicējs tiek atbrīvots vai aizbēg no apcietinājuma. Informācija par šiem faktiem ir paredzēta jo īpaši tam, lai pasargātu jūs gadījumā, ja nodarījuma veicējs censtos sazināties ar jums (piemēram, ja nodarījuma veicējs ir tuva persona vai ģimenes loceklis). Jūs varat mainīt savu lēmumu jebkurā laikā, un policija, prokurors un tiesa to ņems vērā. Tomēr, ja pastāv risks vai ja jūsu dzīvība vai veselība tiek apdraudēta, policija, prokurors, tiesa jūs informēs par atbrīvošanu vai aizbēgšanu pat tad, ja jūs neesat prasījuši šādu informāciju.

Kas var man nodrošināt aizsardzību?

Aizsardzību nodrošinās policija; tiesas sēžu laikā to nodrošinās tiesa.

Vai mana lieta tiks izvērtēta, lai noskaidrotu, vai likumpārkāpējs varētu mani apdraudēt arī turpmāk?

Policijai, prokuroram, tiesai un arī iestādei, kas sniedz palīdzību noziegumā cietušajiem, būs individuāli pieejama jūsu lieta, lai noskaidrotu, vai jūs esat īpaši neaizsargāts cietušais. Tiks izvērtēts, vai nodarījuma veicējs joprojām rada jums apdraudējumu un vai jums pastāv atkārtotas viktimizācijas risks. Ja tiek konstatēts, ka nodarījuma veicēja nodoms ir jūs iebiedēt, apdraudēt, atriebties vai jebkādā veidā ietekmēt jūsu psiholoģisko vai fizisko neaizskaramību, kompetentās iestādes veiks nepieciešamos pasākumus.

Vai mana lieta tiks izvērtēta, lai noskaidrotu, vai pastāv risks, ka krimināltiesību sistēma var man nodarīt turpmāku kaitējumu (izmeklēšanas un tiesas procesa laikā)?

Kā cietušajam jums ir tiesības uz aizsardzību no sekundāras viktimizācijas. Tas ir kaitējums, kas jums varētu būt nodarīts nevis kā paša nozieguma tiešas sekas, bet atsevišķu personu vai iestāžu rīcības rezultātā, kas ar jums ir bijušas saskarē pēc nozieguma izdarīšanas. Tas varētu būt, piemēram, vienaldzīga rīcība no valsts iestāžu puses, to bezdarbība aizsardzības nodrošināšanas jautājumos, jūsu lietas vienaldzīga publiskošana. Kriminālprocesā ir mehānismi šādas rīcības novēršanai. Policijai, prokuroram tiesai un iestādēm, kas sniedz palīdzību cietušajiem, ir jārikojas tādā veidā, lai ar savām darbībām neradītu sekundāro viktimizāciju. Tāpēc jūsu iztaujāšanu var ierakstīt ar videokameru, lai jums nebūtu jāsniedz liecības atkārtoti. Jūsu aizsardzības interesēs var uzdot veikt ārsta apskati arī tikai tādā apmērā, cik nepieciešams, un ja tā ir jāveic kriminālprocesa vajadzībām.

Kāda aizsardzība ir pieejama īpaši neaizsargātiem cietušajiem?

Ja esat īpaši neaizsargāts cietušais, jums ir tiesības lūgt iestādei, kas sniedz palīdzību noziegumā cietušajiem, nodrošināt specializēta eksperta palīdzību bez maksas. Tā tiks sniegta 90 dienas, un šo periodu pamatotos gadījumos pēc jūsu pieprasījuma var pagarināt. Tiek iekļauta psiholoģiskā palīdzība un juridiskās konsultācijas. Par jums parūpēsies profesionāli sagatavots personāls, kas palīdzēs jums ar juridiskajiem jautājumiem un sniegs psiholoģisko atbalstu. Vajadzības gadījumā darbinieki palīdzēs jums atrast mitekli ārkārtas situācijā, sazināties ar jūsu ģimeni vai iegūt naudu. Darbinieki palīdzēs arī novērtēt, vai jūsu dzīvība vai veselība tiek apdraudēta, un veiks pasākumus, lai nodrošinātu jūsu aizsardzību.

Es esmu nepilngadīgs. Vai man ir īpašas tiesības?

Papildus visām tiesībām, kas jums ir kā īpaši neaizsargātam cietušajam, jo kā nepilngadīga persona jūs automātiski tiek uzskatīts par šādu cietušo, policijai, prokuratūrai, tiesai un iestādēm, kas sniedz palīdzību noziegumā cietušajiem, ir jārikojas jūsu labākajās interesēs.

Ja jūs iztaujā kā liecinieku par notikumiem, radot jums diskomfortu, iztaujāšanā piedalās psihologs vai eksperts un uzrauga tās norisi. Piemērotos gadījumos iztaujāšanā var piedalīties arī jūsu vecāki vai skolotājs. Iztaujāšanu veic tādā veidā, lai liecinieka liecības jums nebūtu atkārtoti jāsniedz vēlāk tiesvedībā; jums tās būtu vēlreiz jāsniedz tikai tad, ja tas ir absolūti nepieciešams.

Ir vispārzināms, ka bērnam ir īpašas vajadzības kriminālprocesā, un iestādes, ar kurām jūs nonākat saskarē, ņems vērā jūsu vecumu un vajadzības.

Nozieguma rezultātā ir gājis bojā mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Ja jūsu ģimenes loceklis ir gājis bojā nozieguma rezultātā un jums ir nodarīts kaitējums ģimenes locekļa nāves rezultātā, jūs arī tiek uzskatīts par cietušo. Jums ir tiesības uz informāciju, jo īpaši, kā iesniegt sūdzību par noziegumu, par kriminālprocesa virzību un kā sazināties ar organizācijām, kas var jums palīdzēt. Pēc jūsu pieprasījuma policija vai prokuratūra palīdzēs jums sazināties ar iestādi, kas sniedz palīdzību noziegumā cietušajiem un kas turpmāk risinās jūsu vajadzības. Turklāt jums ir tiesības saņemt eksperta palīdzību, tiesības tikt uzklausi un tiesības uz cieņpilnu, taktisku un iejūtīgu attieksmi.

Noziegumā ir cietis mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Ja vardarbīga nozieguma rezultātā persona ir gājusi bojā, pārdzīvojušais laulātais un pārdzīvojušie bērni arī tiek uzskatīti par vardarbīgā noziegumā cietušajiem. Ja nav šādu personu, par noziegumā cietušo tiks uzskatīti pārdzīvojušie vecāki un persona, kas dzīvojusi kopā ar mirušo vienā mājsaimniecībā vismaz vienu gadu pirms personas nāves, vai persona, kas bija atkarīga no mirušās personas atbalsta.

Jums ir visas tiesības, kas tiek piešķirtas cietušajiem, bet kā vardarbīgā noziegumā cietušajam jums ir tiesības arī uz kompensāciju, kuru jūs varat prasīt Slovērijas Republikas Tieslietu ministrijai.

Vai man ir pieejami mediācijas pakalpojumi? Kādi ir nosacījumi? Vai mediācijas laikā būšu pasargāts?

Informāciju par mediācijas procedūru policija jums sniegs pirmās tikšanās laikā. Mediāciju veic probācijas un mediācijas darbinieki, ja tai brīvprātīgi piekrītat gan jūs, gan nodarījuma veicējs. Tās mērķis ir novērst izdarītā nozieguma radītās negatīvās sekas, abām pusēm aktīvi līdzdarbojoties. Jūs varat atsaukt savu piekrišanu jebkurā brīdī. Informācija, kas ir iegūta mediācijas procesā, ir konfidenciāla; bez abu pušu piekrišanas to drīkst izmantot vienīgi strīda izšķiršanai saistībā ar mediāciju.

Kur var iepazīties ar tiesību aktiem, kuros noteiktas manas tiesības?

[Likums par noziegumā cietušajiem](#)

[Kriminālprocesa kodekss](#)

■ Lapa atjaunināta: 04/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.